

MÕK-ist, NÕK-ist ja õpetajast

Priit Kruus
Tallinna Ülikool
priit.kruus@tlu.ee

Viljandi
24.10.2017

KONSERVATIV

MÕK?

„Iga õppija individuaalset ja sotsiaalset arengut toetav, õpioskusi, loovust ja ettevõtlikkust arendav õpikäsitlus on rakendatud kõigil haridustasemetel ja -liikides.“

- Eesti elukestva õppe strateegia. - Visioon ja strateegilised eesmärgid 2020.

- *mõkistama* („kellegi või millegi, nt kooli/klassi/õpetaja õpikäsitust muutma“,

nt Haridusminister ütles, et meil tuleb oma koolid 2020. aastaks ära mõkistada);

- *mõkistatud* (nt *Direktori arvates on meie kooli õpetajad mõkistatud*).

MUUTUNUD või *MUUTUV*?

- *Muutunud õpikäsitus*

Haridusvaldkonnas toimub praegu suur pööre, mille käigus riiklikul tasemel kutsutakse valdkonnas tegutsevaid inimesi mõttelaadi muutusele.

Muutunud viitab seejuures tähendusele, et mingi muutus on juba toimunud, õpikäsituse muutumisega tuleb asjaosalistel end kurssi viia ja end sellele vastavalt kohandada.

MUUTUNUD *või* MUUTUV?

- *Muutuv õpikäsitus*

Muutuv viitab, et muutus alles toimub. Õpikäsituse muutumises on haridusvaldkonnas tegutsejatel võimalik osaleda, muutumist oma tegudega kujundada.

Miks on see uus õpikäsitatus?

sest keegi pole teatud õpetamisviisidest (rühmatöö, projektõpe, avastusõpe jm) varem kuulnud?

sest need õpetamisviisid muutuvad valdavaks?

MÕK

Väga lai tähendusväli.

Peab hõlmama nii tuttava kui ka uue sisu,

Tähistama korraga nii kindlaid tegevusi kui ka nendest arusaamise viise,

tähistama nii üksiknähtusi kui ka suuri paradigmaatilisi muutusi.

Vastandumine („mittetraditsiooniline õpikäsitlus“, „tänapäevane edasiarendus isaisade koolile“)

Vastandus „vanaga“

uus õpikäsitus ja muutuv/muutunud õpikäsitus

VS

traditsiooniline õpikäsitus

„Hommikul ärkab õpetaja Mari vara, et õigeks ajaks kooli jõuda ja materjalid veel kord üle vaadata. Kott kojutassitud vihikutega on päris raske, need on vaja nüüd kooli tagasi viia – oi kus õpilased saavad alles materjali ümber kirjutada! Kui teed valesti, siis tuleb teha uuesti! /.../ Õpetaja Mari esindab traditsioonilist õpikäsitust.“

Õpetajate Leht, 9. sept 2016

Mis on siis õigupoolest see „uus“?

Mis on see „vana“?

Miks see „vana“ muutuma peaks?

TEOSTUSE PÜÜD

- Milliseid tänapäevase kooli tunnuseid märkasid?
- Milliseid ei märganud?

MÕK ja KOOLIKULTUUR

Kooli väärtused, normid, tavad: kuidas asjad meie koolis käivad

Kooli juhtimine: juhtimisstiil, eestvedamine, töökorraldus

Õpikäsitus: mis toimub klassiruumis

Kodu väärtused, normid, tavad: suhtumine kooli, õpetajatesse ja haridusse

Ühiskondlik tasand: hariduse tähendus, õpetajate maine jne

2016. aasta alguses viis Tallinna Ülikooli Haridusinnovatsiooni keskus läbi uurimuse Eesti õpetajate ja õpilaste hinnangutest koolielu erinevatele aspektidele.

Uurimus viidi läbi internetiküsitlusene, selles osales 1281 õpilast ja 802 õpetajat, kokku 32 koolist.

Uuriti õpetaja enesetunnet („mis paneb silma särama“)

Õpetaja enesetunne koolis. Indikaatorid:

- rahulolu töö sisuga („minu töö on nauditav“)
- tajutud koolikliima („meie koolis puudub kokkukuuluvustunne“ R)
- subjektiivne seotus kooliga („ma tunnen, et minu kool on osa minust“)

Silm särab siis, kui õpetaja on oma tööga rahul, tal on koolis mõnus olla ning kool on tema jaoks tähtis koht!

Uurimuse järgi mõjutab õpetaja rahulolu kõige rohkem

- tunne, et minust midagi sõltub (tajatud mõjukus, ei ole mutter masinas),
- osalemine uutele ideedele avatud (innovaatilises) koolitiimis, kus domineerib õpilasi kaasav õpetamismudel.
- NB! Tunduvalt madalamal kohal olid õpetajate vastustes palk, vanus ja tööstaaž.

Õpilase enesetunnet koolis mõjutavad uurimuse järgi Uurimuses käsitletud enesetunde indikaatorid (sõltuvad muutujad):

Koolikiindumus (*„kool on minu jaoks väga eriline koht“*)

Kuuluvustunne (*„ma meeldin kaasõpilastele just sellisena, nagu ma olen“*)

Koolitöösse haaratus (*„õppides lendab mul aeg kiiresti“*)

Õpilane on koolis rõõmus, kui

- kool meeldib talle,
- kaaslased toetavad teda
- ja ta teeb koolitööd mõnuga!

Kõige olulisemad koolirõõmu tootjad on:

- Kooli uuendusmeelsus
- Õppetöö tähenduslikkus (sellel, mida ma teen, on mõte ja tähendus, vs nüri tuupimine)
- Õpetaja õpetamisstiil (õpilaskesksus)

NB! Oluline on märgata, et koolirõõmu olulisemate mõjutajatena ei nimetata hindeid ega koormust.

- Kellena suheldakse minuga?
- Kui palju näitan oma tegelikke tundeid?
- Kuidas mõjutavad mu käitumist kolleegid, juhtkond, lapsevanemad?
- Millal on aeg rääkimiseks ja kuidas me seda teeme?

- Kellena ma oma õpilasi kõnetan?
- Kas ühe käitumine mõjutab mu suhtumist kõigisse?
- Mida tähendab minu jaoks klassi juhtimine?
- Valitseda neid või iseennast?

KOOLIJUHTIMINE => KLASSIJUHTIMINE => ÕPILASTE HOIAK

Hoiak liigub ülevalt alla.

See, kuidas on korraldatud töö kooli juhtkonna ja töötajate vahel, peegeldub vastu õpilaste suhtumises.

Direktori ja õppealajuhataja suhted õpetajatega kujundavad õpetajate suhteid õpilastega.

JAGATUD JUHTIMISE PÕHIMÕTTEID

- Juhtimise eesmärk on õppimise õpetamispraktika täiustamine sõltumata rollidest.
- Kõik täiendavad ennast pidevalt. Keskkond soosib ja väärtustab seda.
- Juhid (igal tasandil) kehastavad käitumist, mida teistelt oodatakse.
- Juhtimisrollid ja juhtimistegevused ei tulene formaalsetest ettekirjutustest, vaid tegelikest vajadustest.
- Kogu asutus on terviklik õppiv kogukond.
- Võimu kasutamine eeldab vastutust ja võimekust.

Allikas: „Koolijuhtimise täiustamine“

- Mille põhjal sõnastan vajaduse muutuseks?
- Kuidas leian (uusi) lahendusi?
- Kelle käitumise põhjal hindan lahenduse toimimist?
- Mis tingimustel oskan ja julgen ise lahendusi luua?

